

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: Departementet

Enhed/initialer: Erhvervsenheden/TFMO

Oversigt over centrale bemærkninger til Landdistriktsprogrammet for 2014-2020

Høringssvar	Fødevareministeriets bemærkninger
Generelt	
<u>Kommunernes Landsforening, Dansk Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Det Økonomiske Råd</u> ønsker, at der træffes beslutning om anvendelse af fleksibilitet mellem Søjle 1 og Søjle 2 (fleksibilitet) og at dette beskrives i Landdistriktsprogrammet.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013.
<u>Danske Regioner</u> finder, at der er behov for en skematisk oversigt over sammenhængen mellem forfølgelse af EU prioriteter og forfølgelse af tematiske mål i Partnerskabsaftalen mellem ESI fonde (ELFUL, EMFF, regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet) og dermed målene i EU2020 strategien.	Fødevareministeriet indsætter en skematisk oversigt over sammenhængen mellem forfølgelse af EU prioriteter og forfølgelse af tematiske mål i Partnerskabsaftalen mellem ESI fonde (ELFUL, EMFF, regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet) og dermed målene i EU2020 strategien i bilag 15.
Erhvervsudvikling i jordbruget	
<u>Danmarks Skovforening, Friluftsrådet og Dansk Skovforening</u> finder, at der skal ske mere profilering af skovbruget som en væsentlig bidragyder til biomasse, klimagevinster, miljøgevinster og eksportindtægter og bredere støtte til skov til efteruddannelse, udviklingsprojekter m.v.	Fødevareministeriet har opdateret beskrivelsen af skoverhvervet og data i programudkastet til Landdistriktsprogrammet 2014-2020. Endvidere henviser Fødevareministeriet til, at udmøntningen af de økonomiske rammer for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013. Den finansielle fordeling og udformningen af Landdistriktsprogrammet for perioden 2016-2020 fastsættes politisk senere i 2014.
<u>Landbrug & Fødevarer</u> finder, at tilskuddet bør kunne ydes isoleret set til at fremme dyrevelfærd eller at styrke ressourcegrundlaget med henblik på at sikre arbejdspladser i forarbejdningssektoren, uden krav om, at midlerne samtidig skal forfølge miljø, natur eller klima.	Fødevareministeriet fastholder den eksisterende tekst, hvor det fremgår, at tilskuddet til investeringer på landbrugsbedrifter skal så vidt muligt bidrage til at opfylde miljø-, natur-, klima- eller dyrevelfærdsmæssige målsætninger.
<u>Landbrug & Fødevarer, Ny Vraa Bioenergy, Brancheforeningen for Biogas</u> anfører, at tilskuddet til etablering og drift af energiafgrøder, biomasse og biogas skal genindføres.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer, herunder prioriteringen af ordninger, for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013. Fødevareministeriet vurderer, at mindre biomasseprojekter kan indgå i Miljøteknologiordningen. Derudover henviser Fødevareministeriet til, at der er nedsat et biopanel, der skal afdække indsatsbehovet. Deres anbefalinger forventes at kunne understøttes af de to hvilende ordninger for landbrugets

	omstilling til bioøkonomi i Landdistriktsprogrammet for 2014-2020. Dog kan disse ordninger tidligst aktiveres efter 2015.
<u>Danske regioner</u> finder, at der skal sikres synergi og sammenhæng mellem erhvervsindsatsen under de fire EU programmer (Landdistriktsprogrammet, Fiskeriudviklingsprogrammet, Regionalfondsprogrammet og Socialfondsprogrammet).	Fødevareministeriet henviser til, at denne synergi allerede er beskrevet i Landdistriktsprogrammet for 2014-2020.
<u>Danske Regioner</u> finder, at der skal anlægges et bredere erhvervsfokus end landbruget, herunder at Landdistriktsprogrammet bør forfølge en enstrengt erhvervsfremmeindsats, samt atsnittet til Regionalfondsprogrammet bør præciseres.	Fødevareministeriet henviser til, at dette allerede er beskrevet i Landdistriktsprogrammet for 2014-2020.
<u>Landbrug & Fødevarer, Dansk Naturfredningsforening og Landinspektørerne</u> anførte, at der skal gives støtten til jordfordeling der kan sikre bedrifterne bedre arrondering.	Fødevareministeriet påpeger, at der ydes støtte til jordfordeling i forbindelse med natur- og miljøindsatser, men ikke til erhvervsmæssig arrondering.
Dansk Gartneri anmoder om, at der skal indføres investeringsstøtte til arbejdsmiljø i gartneriet.	Fødevareministeriet finder, at midlerne til Miljøteknologiordningen bør prioriteres til forfølgelse af målsætningerne for miljø-, natur-, klima- eller dyrevelfærdsmæssige målsætninger.
<u>Danske Regioner og Økologisk Landsforening</u> finder, at der skal gives støtte til udvikling af fødevareforarbejdning/klynge, idet det primære landbrug ikke gennemfører produktudvikling alene men i samspil med andre fødevareaktører og andre erhverv.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013.,ad hvilken Landdistriktsprogrammet i 2014 og 2015 målrettes primærerhvervet med henblik på forenkling og effekt.
<u>Landbrug & Fødevarer</u> foreslår ændrede formuleringer vedrørende typer af operationer i Erhvervsudviklingsordningen. Endvidere foreslår Landbrug & Fødevarer, at det skal være muligt at få tilskud til overhead (25% af de støtteberettigede, fakturerede driftsudgifter).	Fødevareministeriet har valgt at prioritere tilskud til investeringer frem for tilskud til overhead.
<u>Landbrug & Fødevarer</u> foreslår at tilføje udvikling af nye metoder som indsatsområde i Erhvervsudviklingsordningen.	Fødevareministeriet tilføjer udvikling af nye metoder som et støtteberettigede indsatsområder i Erhvervsudviklingsordningen.
Natur og miljø	
<u>Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Økologisk Landsforening, kommuner, Dansk Naturfredningsforening, Ornitologisk forening m.fl.</u> finder, at der skal afsættes yderlige midler til natur fremme og genindførelse af natur- og miljøprojektordningen, også udenfor N2000 områderne.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer, herunder prioriteringen af ordninger, for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013.
<u>Landbrug & Fødevarer</u> ønsker at fastholde/genindføre særlig tilskudssats for pleje af naturperler under plejegræsordningen.	Fødevareministeriet anfører, at Natura 2000 og den i Landdistriktsprogrammet indførte HNV (High Nature Value) udpegning fra 2015 vil udgøre den nye målretning på plejegræsordningen. Fødevareministeriet påpeger, at dergenerelt ikke har været klar evidens for, at forhøjet tilskud til naturperler

	har leveret en yderligere effekt, som matcher det forhøjede tilskud. Endvidere henviser Fødevareministeriet til at satsen for afgræsning af arealer, hvor der ikke søges direkte støtte sætte op fra 2000 kr. pr. ha til 2600 kr.pr. ha fra 2015.
<u>Dansk Naturfredningsforening</u> anfører, at Landdistriktsprogrammet bør kunne støtte gennemførelse af NLK-anbefalinger, f.eks. en målrettet regulering af kvælstof og fosfor, etablering af naturnetværket, naturpleje som driftsgren, reduktion af landbrugets udledning af klimagasser og imødegåelse af klimaforandringerne og indsatser, hvor flere hensyn følges samtidig.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer, herunder prioriteringen af ordninger, for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013. Endvidere drøfter Fødevareministeriet de relevante NLK-anbefalinger i forbindelse med udarbejdelsen af Landdistriktsprogrammet for perioden 2016-2020.
Økologi	
<u>Økologisk Landsforening og det Økologiske Råd</u> anfører, at der skal prioriteres flere midler til fremme af økologi og en bredere portefølje af støtteordninger til økologer, herunder at genindføre til arealtilskud til selve omlægningen fra konventionel drift, investeringsstøtteordningen for forarbejdning af fødevarer og støtte til markedsføring af økologi.	Fødevareministeriet henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer, herunder prioriteringen af ordninger, for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013, hvor Landdistriktsprogrammet i 2014 og 2015 målrettes primærerhvervet med henblik på forenkling. Vedrørende genindførelse af arealtilskuddet henvises der til efterfølgende punkt.
<u>Økologisk Landsforening</u> foreslår, at natur- og klimakrav indarbejdes som basiskrav for modtagelse af økologisk arealstøtte mod kompensation fra 2015.	Fødevareministeriet inkluderer ikke natur- og klimakrav i ordningen for Økologisk arealtilskud, bl.a. pga. udfordringer med at finde tiltag, der både har effekt, kan håndteres på bedriften og kan administreres enkelt. Fødevareministeriet tager Økologisk Landsforenings forslag med i det videre arbejde med en justering af Landdistriktsprogrammet for 2016-20.
<u>Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer</u> ønsker at fastholde et forhøjet tilskud under omlægningen, fx som et omlægnings-tillæg under ordningen for økologisk arealtilskud.	Fødevareministeriet imødekommer denne anmodning om at opretholde et forhøjet tilskud under omlægning i form af et omlægningstillæg.
<u>Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer</u> mener, at det er positivt, at der fortsat bliver mulighed for, at der kan søges økologisk arealstøtte til små landbrug (0,3 ha).	Fødevareministeriet henviser til, at der allerede er truffet politisk beslutning om nedsættelse af minimumsgrænsen pr. ansøgning til 0,3 ha, hvorved små bedrifter tilgodeses. Landdistriktsprogramteksten for 2014-2020 tilrettes i overensstemmelse med denne beslutning.
<u>Økologisk Landsforening</u> gør opmærksom på, at det tidligere har været muligt at kombinere omlægningstilskud med plejegræsordninger.	Fødevareministeriet påpeger, at det forrige Landdistriktsprogram for 2007-2013 var omlægningstilskuddet et selvstændigt tilsagn, der i visse tilfælde kunne kombineres med tilsagn om plejegræs. Fødevareministeriet henviser til, at tilskuddet til omlægning i Landdistriktsprogrammet 2014-2020 er et tillæg under basistilskuddet, der ikke kan kombineres med ordningen for

	<p>Pleje af græs. At omlægningstilskuddet og plejegræsordningen ikke kan kombineres fremadrettet vil ikke få betydning for de ca. 20.000 ha økologiske arealer, der er omlagt og i dag omfattet af plejegræs-tilskud. Det vil kun få betydning for nye økologiske arealer, der er omfattet af plejegræstilskud, og som fremover ikke vil kunne få omlægnings-tilskud.</p>
<p><u>Landbrug & Fødevarer</u> finder, at for de økologiske arealer der fragår bedriften skal restperioden af bindingsperioden på 5 år kunne frafaldes uden krav om tilbagebetaling. Samtidig bør det være muligt at lave 1-årige gentegninger som særskilte kortere tilsagn.</p>	<p>Fødevareministeriet henviser til, at Kommissionen fastslår, at 1-årige tilsagn kun er en mulighed for arealer, der har været omfattet af et 5-årigt tilsagn under det nye Landdistriktsprogram for 2014-2020. Fødevareministeriet påpeger, at det således først vil være muligt at tilbyde 1-årige forlængelser i år 2019. Endvidere henviser Fødevareministeriet til den nye mulighed i Landdistriktsprogrammet 2014-2020, hvor arealer kan udgå af tilsagn uden tilbagebetaling, hvilket giver en vis fleksibilitet ved ejer/brugerskifter af jorden.</p>
<p><u>Landbrug & Fødevarer</u> finder, at forslaget til ekstra tillæg for yderligere N (kvælstof)-reduktion er helt centralt i forhold til at understøtte regeringens mål om at fordoble det økologiske areal i 2020.</p>	<p>Fødevareministeriet vælger pt. at fastholde den eksisterende støttemodel. Fødevareministeriet er i dialog med Kommissionen om udformningen af N-tillægget og når denne afklaring forefindes vil Fødevareministeriet justere Landdistriktsprogramteksten, og informere erhvervet.</p>
<p><u>Økologisk Landsforening</u> ønsker, at indføre muligheden for at give støtte til jordfordeling på økologiske bedrifter.</p>	<p>Fødevareministeriet yder støtte til jordfordeling i forbindelse med natur- og miljøindsatser, men ikke til erhvervsmæssig arrondering. Fødevareministeriet henviser til, at denne mulighed kan genovervejes ved udarbejdelsen af Landdistriktsprogramændringen for 2016-2020.</p>
<p><u>Økologisk Landsforening og L&F</u> ønsker, at der fremadrettet også skal kunne indgå tilskud til ekstern bistand med henvisning til at kompetencerne er forskellige hos tilsagnshaver og undervisere.</p>	<p>Fødevareministeriet tilføjer konsulentbistand til tilskudsberettigede omkostninger i ordningen for økologisk omstilling af køkkener.</p>
<p><u>Økologisk Landsforening</u> ønsker, at private storkøkkener skal kunne dækkes af ordningen. <u>Landbrug & Fødevarer</u> ønsker en bredere økofremmeordning, der kan yde tilskud til andet end køkkener.</p>	<p>Fødevareministeriet ændrer ordningsoverskriften til "økologifremme, herunder tilskud til omstilling til økologi i de offentlige køkkener" for at indsatsen kan rumme informations- og vidensformidlingsaktiviteter til andet end køkkener. Fødevareministeriet tager ønsket om at inkludere af private storkøkkener til efterretning.</p>
<p><u>Landbrug & Fødevarer</u> ønsker, at undervisere og uddannelsessøgende på landbrugs- og fødevareuddannelserne og medarbejdere i detailhandel inkluderet som målgruppe. Derudover ønsker <u>Økologisk Landsforening</u> at beslutningstagere og indkøbere inkluderet.</p>	<p>Fødevareministeriet tilføjer undervisere og studerende på landbrugs- og fødevareuddannelser og medarbejdere i detailhandel til den målgruppe, der kan søge tilskud. Fødevareministeriet vurderer, at beslutningstagere og indkøbere ikke er en del af fødevaresektoren og tilføjes derfor ikke til</p>

	den målgruppe, der kan søge tilskud.
<u>Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer</u> finder, at målgruppen til køkkenindsatsen skal fortolkes bredere end hidtil, således at der kan tilbydes undervisning til flere medarbejdergrupper og aktører, som er med til at påvirke omlægningen i de offentlige og private storkøkkener. De finder, at fødevarerproducer og grossister også skal være omfattet.	Fødevarerministeriet udvider målgruppen til køkkenomstillingsprojekterne til også at omfatte personer fra afsætningsledet.
LEADER ordning – landdistriktsudvikling	
<u>De lokale aktionsgrupper og kommuner</u> finder, at der skal afsættes flere midler til LAG-indsatsen for landdistriktsudvikling i Landdistriktsprogrammet.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013.
<u>De lokale aktionsgrupper og kommuner</u> finder, at kommuners projektudgifter, frivilligt arbejde, delvis moms (ikke-moms registreres betaling af refunder bar moms) og udgifter til forplejning bør være støtteberettiget.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter tilføjer, at kommuner og selvejende institutioner kan søge tilskud, samt at frivilligt arbejde kan bruges som finansieringskilde.
<u>De lokale aktionsgrupper og kommuner</u> finder, at der er problemer med administrative byrder og ansøgers likviditet ved gennemførelsen af et LAG-projekt. Endvidere ønsker de mindre bureaukrati, kortere sagsbehandlingstider, og at LAG-administrationen samles i ét ministerium.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter arbejder på at forenkle både ordningen, samt dens ansøgnings- og sagsbehandlingsprocedure, hvilket bl.a. forventes at give kortere sagsbehandlingstider.
<u>Kommunernes Landsforening, vækstfora, regioner, kommuner</u> finder, at der skal genindføres en central pulje under programmet øremærket til en regional/ kommunal erhvervs- og landdistriktsindsats (280 millioner kr. puljen).	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter henviser til, at udmøntningen af de økonomiske rammer, herunder prioriteringen af ordninger, for Landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2015 blev fastlagt med den politiske aftale i december 2013.
<u>De Lokale Aktionsgrupper</u> ønsker, at udarbejdelsen af prioriteringskriterier for LAG skal ske lokalt.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter præciserer i Landdistriktsprogrammet for 2014-2020, at det er ministeriet, der sætter rammerne, mens aktionsgrupperne udarbejder pointsystemet.
<u>De Lokale Aktionsgrupper</u> ønsker, at LAG'er bliver repræsenteret i overvågningsudvalget for Landdistriktsprogrammet for 2014-2020.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter påpeger, at aktionsgrupperne var repræsenteret i overvågningsudvalget for det forrige Landdistriktsprogram og de vil ligeledes blive repræsenteret i overvågningsudvalget for Landdistriktsprogrammet for 2014-2020.
Kommunernes Landsforening, LAG'erne og Sammenslutningen af Danske Småøer finder, at der skal prioriteres midler til tilvejebringelse af stabilt bredbånd i udkantsområder.	Fødevarerministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter henviser til, at der allerede kan ydes tilskud til mindre investeringer i bredbånd under LEADER ordning - tilskud til basale tjenesteydelser og landsbyfornyelse i landdistrikterne.

